

Projekt i budowa ulicy Sytkowskiej wraz z odwodnieniem	Jako źródło finansowania wykonania projektu zostały wskazane środki na budowę dróg lokalnych na lata 2020-2023. Przekazano środki finansowe na realizację zadania w zakresie wykonania projektu ulicy do Zarządu Dróg Miejskich. W ramach projektu planowano zaprojektowanie parkingu samochodowego, rowerowego, stacji Roweru Miejskiego itp. Wykonanie ulicy Sytkowskiej wraz z odwodnieniem umożliwi w kolejnych etapach przebudowy (wraz z odwodnieniem) ulic Chodzieskiej i Czarnkowskiej oraz ulic do nich dochodzących. W związku z włączeniem inwestycji przebudowy ulicy Sytkowskiej do planowanej inwestycji przebudowy Węzła Wola wstrzymano projektowanie. Do niezależnego projektowania ulicy Sytkowskiej można powrócić po zakończeniu planowanych konsultacji społecznych rozwiązań „Węzła Wola” i przedstawienia rozwiązań projektowych umożliwiających indywidualne wykonanie ulicy Sytkowskiej bez ponoszenia nakładów utraconych przy wykonaniu „Węzła Wola”.
Budowa oświetlenia ulicy Chodzieskiej na odcinku od ulicy Człuchowskiej do ulicy Czarnkowskiej	Wykonano projekt oświetlenia. Przekazano środki finansowe na realizację zadania do Zarządu Dróg Miejskich. 16 czerwca 2020 roku wyłoniono wykonawcę, trwa realizacja zadania. Zakończenie budowy planowane jest do końca października 2020 roku.
Wirska (remont chodnika po stronie południowej)	Zadanie (według informacji ZDMu z dnia 11.10.2019 roku) było wstępnie ujęte w planie zadań Zarządu Dróg Miejskich na 2020 rok jednak z powodu „obciążenia” środków celowych na 2020 rok o blisko 90% zadanie nie mogło być wykonane. Znalaziono środki na sfinansowanie tej realizacji z środków będących w dyspozycji Osiedla. Zarząd Dróg Miejskich przyjął zadanie do realizacji do wysokości przekazanych środków. Trwa jego realizacja, zakończenie planowane jest do końca września 2020 roku.
Wykonanie chodnika w ulicy Budzyńskiej na odcinku od Chodzieskiej do Białośliwskiej	Zadanie zostało zrealizowane, obecnie trwa zmiana organizacji ruchu polegająca na montażu słupków na odcinku ulicy.
Remont chodnika na ul. Chodzieskiej na odcinku od Dąbrowskiego do Białośliwskiej oraz od Budzyńskiej do Sianowskiej	Wskazano zadanie do realizacji przez Zarząd Dróg Miejskich ze środków powierzonych w planie finansowych Zarządu Dróg Miejskich na 2021 rok. Obecnie oczekujemy za wstępną opinią o przyjęciu tego zadania do realizacji przez Zarząd Dróg Miejskich.
Remont nawierzchni jezdni ulicy Kołobrzyskiej na odcinku od ulicy Białogardzkiej do ulicy Sianowskiej	Zadanie (według informacji ZDMu z dnia 11.10.2019 roku) było wstępnie ujęte w planie zadań Zarządu Dróg Miejskich na 2020 rok. Z powodu „obciążenia” środków celowych na 2020 rok o blisko 90% zadanie nie może być wykonane i oczekiwać będzie na znalezienie środków na jego realizację.
Remont nawierzchni jezdni ulicy Gorajskiej na odcinku od ulicy Santockiej do ulicy Prusimskiej	Zadanie (według informacji ZDMu z dnia 11.10.2019 roku) było wstępnie ujęte w planie zadań Zarządu Dróg Miejskich na 2020 rok. Z powodu „obciążenia” środków celowych na 2020 rok o blisko 90% zadanie nie może być wykonane i oczekiwać będzie na znalezienie środków na jego realizację. UWAGA, w tym roku planowane są w tym rejonie prace modernizacyjne sieci prowadzone przez Aquanet S.A.
Remont chodnika łącznika ulicy Owczarskiej z ulicą Muszkowską	Działka na której znajduje się chodnik nie jest w zarządzie ZDMu. W celu realizacji zadania zawnioskowano o zmianę zarządzającego tą działką z WGN na ZDM, celem umożliwienia realizacji zadania przez ZDM.
Podwyższenie bezpieczeństwa ruchu na wiadukcie w ulicy Dąbrowskiego, nad ulicą Lutycką, przy skrzyżowaniu z ulicą Czarnkowską	Trwa wykonanie przez służby Miejskiego Inżyniera Ruchu projektu Stałej Organizacji Ruchu dla tego obszaru. We wstępnych założeniach elementami poprawy bezpieczeństwa ma być ograniczenie prędkości na nitce północnej (wylotowej) wiaduktu w ciągu Dąbrowskiego (nad ulicą Lutycką) do 50km/h; wprowadzenie separacji pasów poprzez wprowadzenie linii ciągłej uzupełnionej o tablice uchyłne U-24 z elementami odbłaskowymi; podział pasów lewy tylko do jazdy na wprost (w DK92), prawy jazda na wprost (w DK92) oraz zjazd w „starą Dąbrowskiego” oraz skręt w prawo (w ulicę Czarnkowską). Rozważenie skrócenia o jeden segment (przy ulicy Czarnkowskiej) bariery odgradzającej jezdnie od pobocza na wiadukcie w ciągu ulicy Dąbrowskiego, dla polepszenia widoczności dla kierujących wyjeżdżających z ulicy Czarnkowskiej. Po przekazaniu zatwierdzonej dokumentacji do ZDMu zadanie oczekiwać będzie na znalezienie środków na jego realizację.

Jesteśmy na szlaku

O tym, że w Poznaniu są forty z pewnością wie każdy mieszkaniec. Jednak już nie każdy poznaniak potrafi wskazać ich lokalizację, a tylko niewielu tych największych pasjonatów odwiedziło wszystkie otaczające miasto fortyfikacje i zna dokładnie historię ich powstania. Mimo, że otaczające miasto, pobudowane w XIX wieku forty wzniesione zostały przez pruskiego zaborcę, dziś zaliczane są do europejskiego dziedzictwa kulturowego i stanowić mogą atrakcję turystyczną. W wielu europejskich miastach, które podobnie jak Poznań były twierdzami, dokłada się starań, aby zagospodarować i udostępnić zachowane w różnym stanie pozostałości dawnych umocnień. W Poznaniu tych fortecznych

reliktów mamy wyjątkowo dużo. Zachowały się prawie wszystkie z 18 fortów Twierdzy Fortowej oraz już w zdecydowanie skromniejszym stanie relikty otaczającej miasto jednolitym wałem Twierdzy Poligonalnej.

Z inicjatywy pasjonatów i miłośników historii zrzeszonych w Porozumieniu dla Twierdzy Poznań we współpracy z urzędnikami z Zespołu ds. fortyfikacji poznańskich Urzędu Miasta Poznania powstaje w grudniu 2015 roku Poznański Szlak Forteczny. Na szlak składa się 40 tablic rozlokowanych przy obiektach fortecznych oraz strona internetowa na której można znaleźć w jednym miejscu treść wszystkich tablic wraz z mapkami ich lokalizacji. Tablice stoją nie tylko przy fortach, ale i w miejscu gdzie on-

giś usytuowana była dziś ukryta pod wodami jeziora Rusalka działobitnia Bogdanka lub przy wyznaczających granice działek fortecznych kamieniach geodezyjnych w Golecińskim lasku. Wszystko to, tablice i strona internetowa zostało sfinansowane w ramach Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego. Miejsc związanych z militarną przeszłością miasta jest zdecydowanie więcej niż te 40 punktów opisanych na szlaku. To przykładowo całe dzielnice koszarowe. Choćby to, że pewien sklep dość znanej sieci handlowej na ulicy Matejki zlokalizowany jest w dawnej ujeżdżalni 15. Pułku Ułanów Poznańskich, a wcześniej huzarów jego cesarskiej mości można by pokazać właśnie na takich tablicach. Pasjonaci historii ciągle

myślą w jaki sposób takie miejsca pokazać w ramach PSF.

W ramach obchodów 100-lecia Powstania Wielkopolskiego rekonstruktorzy skupieni w działającej przy OSP Kwiatowe grupie Stacja Lotnicza Ławica zorganizowali wczesnym rankiem 6 stycznia 2019, dokładnie o godzinie i w miejscu gdzie powstańcy przypuścili atak na lotnisko ławica, apel powstańczy. Mija rok, i pasjonaci postanawiają powtórnie zorganizować rekonstrukcję historyczną. Tym razem już nie w ramach wydarzeń upamiętniających okrągłą rocznicę. Szukają więc wsparcia przy zorganizowaniu tego wydarzenia. Wsparcia udziela Rada Osiedla Krzyżownicy-Smochowice. Tak, dokładnie tak! Miejsce, z którego rozpoczął się szturm Ławicy dziś znajduje się w granicach naszego osiedla. Jest to Wzgórze Berlińskie, niewielkie wzniesienie w rejonie ulicy Przytocznej, prawie w granicach otoczonego płotem dzisiejszego terenu lotniska. Tym razem wczesnym rankiem przybywają na apel powstańczy nie tylko mieszkańcy, ale i telewizja realizująca program z cyklu „Było nie minęło” [pisałem o tym w tekście „Było nie minęło...” na łamach naszej osiedlowej gazetki]. Apel powstańczy, który być może stanie się już tradycją tego miejsca, a tym samym i naszego osiedla, można zorganizować raz w roku. Miłośnicy lokalnej historii postanawiają upamiętnić to miejsce w jakiś trwalszy sposób. Powstaje idea postawienia tablicy informacyjnej opisującej miejsce i wydarzenia takiej, jakie stoją na Poznańskim Szlaku Fortecznym. A może po prostu jednej z tablic szlaku. Rada osiedla przeznacza na ten cel środki ze swojego budżetu. Zadanie realizuje Zakład Lasów Poznańskich, gdyż to właśnie ta jednostka organizacyjna mia-

sta jest gospodarzem tego terenu. Projekt wykonuje Pracownia JB72 wydawca map fortyfikacji wielu miast w kraju, wykonawca projektu poprzednich tablic szlaku.

W pierwszych dniach września, naprzeciw wejścia na plac zabaw przy ulicy Przytocznej, zostaje zamontowana kolejna, już 41 tablica Poznańskiego Szlaku Fortecznego. Tym razem sfinansowana z po raz pierwszy lokalnego budżetu, powstała we współpracy pasjonatów historii i rady osiedla na terenie którego stanęła.

Jednym z elementów tablicy i być może najistotniejszym, jest reprodukcja obrazu Leona Prauzińskiego „Szturm Ławicy”. Znamy ten obraz, podobnie jak i pozostałe z cyklu 12 pokazujących kolejne fazy zmagania powstańczych, jedynie z powstałych w okresie międzywojennym pocztowych reprodukcji. Obrazy tego malarza

powstańca zostały zniszczone przez niemieckiego okupanta w czasie II Wojny Światowej. Śmiało możemy powiedzieć, że dzięki naszej tablicy widok utrwalaony przez malarza powrócił w miejsce, gdzie rozgrywały się historyczne wydarzenia powstania.

Wkrótce zostanie zmodyfikowana strona PSF o adresie www.twierdza.poznan.pl/ i znajdzie się na niej lokalizacja oraz treść naszej osiedlowej tablicy. Dziś już możemy śmiało mówić, że znaleźliśmy się na szlaku. Na forticznym szlaku. Na terenie naszego osiedla jest kilka jeszcze miejsc związanych z militarną historią. Być może za rok o tej porze pojawi się kolejna tablica tym razem prezentująca relikty z okresu II Wojny Światowej zachowane akurat na naszym osiedlu w zadziwiająco dobrym stanie. Ale o tym w przyszłości.

Henryk Lubawy

